

*Parlament České republiky*  
**POSLANECKÁ SNĚMOVNA**  
2005  
*4. volební období*

---

**970**

**Informace o pojišťování vývozních úvěrových rizik**

předkládaná Exportní garanční a pojišťovací společností, a. s. (dále jen EGAP)  
Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky.

Informace zachycuje vyhodnocení činnosti společnosti za období leden – prosinec 2004  
a její členění odpovídá požadavkům zákona č. 58/1995 Sb., v platném znění.

## **Obsah:**

- A. Základní údaje o Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a. s.**
- B. Úvod – souhrnné výsledky a význam pojišťovací činnosti v roce 2004**
- C. Pojištění se státní podporou**
  - C.1. Výsledky v pojištění se státní podporou v roce 2004**
  - C.2. Fondy a rezervy na pojištění se státní podporou**
  - C.3. Pojistná angažovanost a využití pojistné kapacity v roce 2004**
- D. Komerční pojištění v roce 2004**
- E. Pojištění malých a středních podniků**
- F. Likvidace pojistných událostí a vymáhání pohledávek v roce 2004**
- G. Výsledky hospodaření společnosti v roce 2004**
- H. Mezinárodní vztahy společnosti**
- I. Certifikát managementu jakosti ISO 9001:2000**

## **A. Základní údaje o Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a. s.**

EGAP je akciovou společností plně vlastněnou státem, jehož akcionářská práva vykonávají ústřední orgány státní správy České republiky. Základní kapitál společnosti představuje od 10. listopadu 1995 částku 1 300 mil. Kč. Součástí základního kapitálu EGAP je 500 mil. Kč jako majetková účast EGAP v České exportní bance, a. s. (ČEB), což je v souladu s ustanovením § 4 odst. 2 zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, ve znění pozdějších předpisů.

Stanovy společnosti byly na zasedání valné hromady v květnu 2002 upraveny v souladu se zákonem č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů a odpovídají i znění zákona č. 282/2002 Sb., jímž byl naposledy novelizován zákon č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou. K poslední úpravě stanov došlo na jednání akcionáře v působnosti valné hromady v červnu 2004, kdy byla upravena působnost představenstva a valné hromady při schvalování mimořádných rizik spojených s tzv. projekty zvláštního národohospodářského významu.

Rozložení hlasovacích práv mezi ústřední orgány státní správy, zastupující stát jako jediného akcionáře EGAP je následující:

Ministerstvo financí	520 hlasů
Ministerstvo průmyslu a obchodu	468 hlasů
Ministerstvo zemědělství	156 hlasů
Ministerstvo zahraničních věcí	156 hlasů

Složení představenstva a dozorčí rady společnosti, platné k 31. 12. 2004, je v příloze č. 1 této Informace.

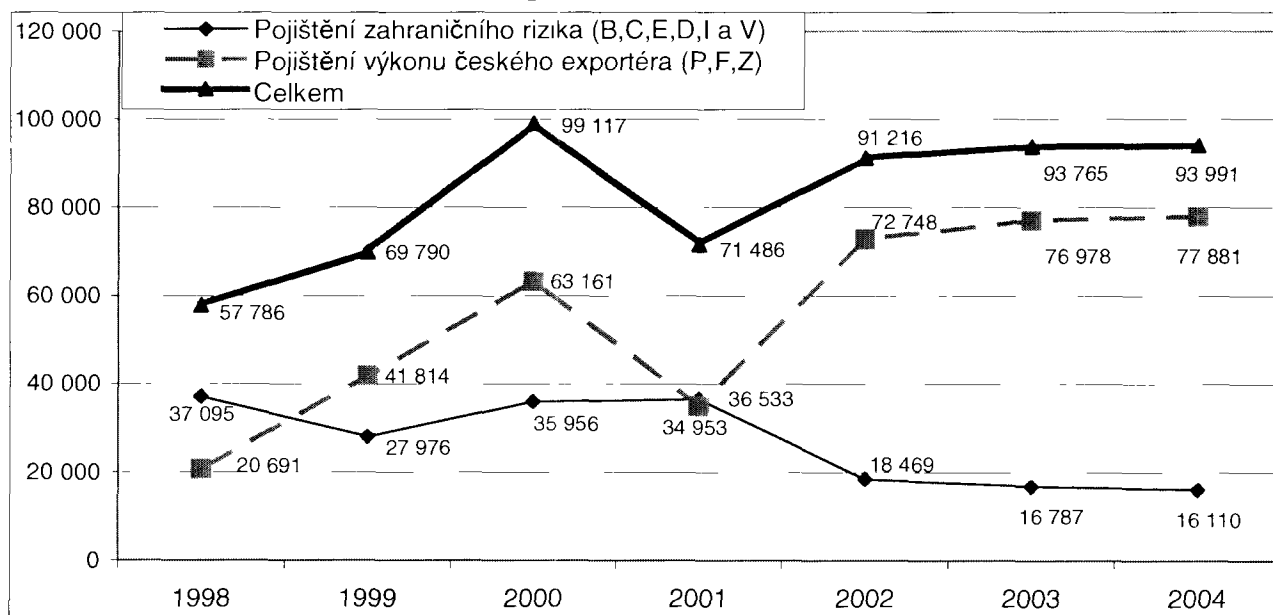
## **B. Úvod – souhrnné výsledky a význam pojišťovací činnosti v roce 2004**

Rok 2004 lze z hlediska dosažených výsledků činnosti EGAP označit v mnoha ohledech za rekordní. Dosažené objemy pojištěných úvěrů za rok 2004 naznačují pokračování ve výrazném růstovém trendu objemu pojištěných úvěrů v komerčním pojištění, u pojištění se státní podporou pokračovaly tendence ke změně struktury pojistných produktů z minulých let. V důsledku změny komoditní struktury českého vývozu na jedné straně a současného posilování finanční síly kupujících na straně druhé dochází k nárůstu podílu pojištěných záruk a předexportního financování na úkor pojištění dlouhodobých vývozních úvěrů.

U pojištění se státní podporou v posledních letech (2001-2004) klesá objem obchodních kontraktů podpořených prostřednictvím pojištění zahraničního rizika (tj. pojistnými produkty kde je kryto riziko nezaplacení ze strany zahraničního dlužníka v důsledku komerčních nebo politických příčin) a naopak dochází k velkému nárůstu pojištění rizika výkonu českého vývozce (tj. předexportní financování a záruk). Tento vývoj má svůj objektivní důvod, jímž je posilování finančních trhů v cílových zemích českého vývozu, které tak nacházejí finanční zdroje pro nákup českých dodávek, aniž by se od českého vývozce nebo jeho banky požadovalo financování, jímž by se cena za tyto dodávky zvýšila. Naopak rostou požadavky, aby český vývozce poskytl záruky za svůj výkon a splněním tohoto požadavku je otevřena cesta k získání kontraktu s mnohonásobně vyšším objemem dodávek než je hodnota pojištěné záruky. EGAP je připraven takovým potřebám vývozců vyhovět právě prostřednictvím pojištění záruk, a to proti neoprávněnému i oprávněnému čerpání.

Graf č. 1

**Vývoj hodnoty vývozních kontraktů prostřednictvím úvěrového pojištění se státní podporou (v mil. Kč)**

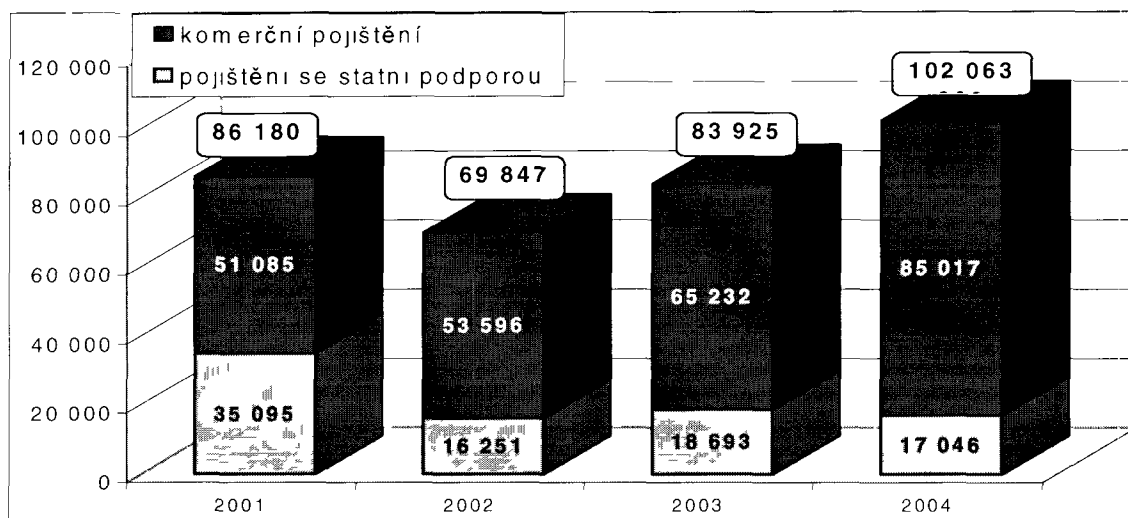


Ve vlastním **pojištění úvěrů se státní podporou**, tj. v objemu pojistných hodnot u nově uzavřených pojistných smluv, došlo v roce 2004 k mírnému meziročnímu poklesu, přestože bylo uzavřeno více pojistných smluv, většinou však menšího rozsahu. Tento vývoj byl podmíněn pojišťováním především menších (objemem i dobou přípravy) projektů, s nimiž se čeští vývozci na EGAP obraceli. Multiplikační efekt uzavřených pojištění na celkový objem kontraktů, který byl tímto pojištěním umožněn, je však, jak vyplývá z výše uvedeného grafu, několikanásobný. V konečném důsledku tak hodnota kontraktů podpořená pojištěním se státní podporou převýšila stejnou hodnotu dosaženou za rok 2003. V **komerčním pojištění** došlo v roce 2004 k téměř 30% nárůstu pojištěných pohledávek, kterým pokračoval dosavadní, již několikaletý trend rychlého růstu, jenž byl zpomalen

pouze v roce 2002 především v důsledku kursovních vlivů. Celkový vývoj pojišťovací činnosti EGAP ilustruje následující graf:

Graf č. 2

### Celkové výsledky pojišťovací činnosti za roky 2001 až 2004 (v mil. Kč)



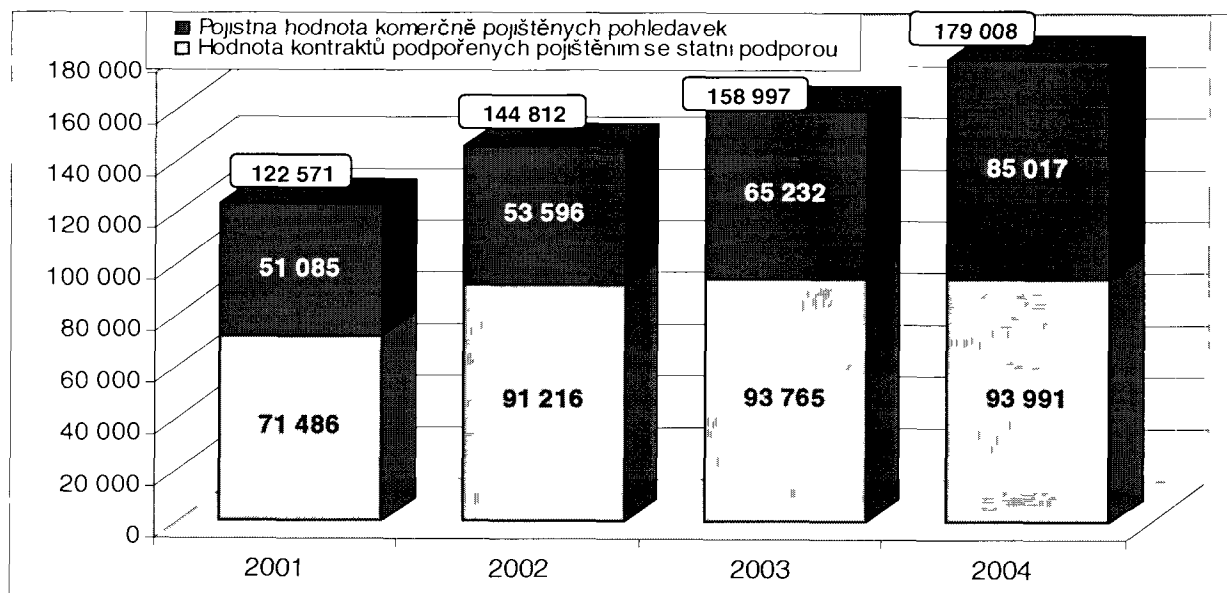
Za celé období činnosti společnosti, tzn. v letech 1992 – 2004, EGAP pojistil úvěry v celkové hodnotě 559 485 mil. Kč, z toho 208 906 mil. Kč, tj. 37,3 % bylo pojištěno se státní podporou a 350 579 mil. Kč v komerčním pojištění.

Multiplikační efekt uzavřených pojištění se státní podporou na celkový objem kontraktů, který byl tímto pojištěním umožněn, vyjadřuje ukazatel pojištěním podpořeného vývozu, jenž zároveň vyjadřuje výsledný efekt na český vývoz prostřednictvím úvěrového pojištění se státní podporou jako jednoho z nástrojů státní podpory exportu.

Vzhledem k tomu, že i komerční pojištění, provozované EGAP, umožňuje další expanzi českým vývozcům (v jeho rámci je zahrnuta např. obsluha malých a středních podniků), lze jej vztahovat k tomuto ukazateli podpory exportních aktivit. Vývoj souhrnné hodnoty všech obchodních kontraktů, jejichž příprava či realizace se uskutečnila prostřednictvím pojištění EGAP, ať už na komerční bázi či se státní podporou, ilustruje následující graf.

Graf č. 3

### Vývoz podpořený úvěrovým pojištěním EGAP (v mil. Kč):



**Poznámka:** souhrnné částky za jednotlivé roky zahrnují hodnoty vývozních kontraktů podpořených pojištěním se státní podporou a pojistných hodnot pojištěných pohledávek komerčního pojištění

## C. Pojištění se státní podporou

Rizika pojišťovaná se státní podporou (dříve „teritoriální rizika“, resp. „vývozní úvěrová rizika“) jsou definována v § 1 písm. a) zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, v platném znění. V článku 8 uvedeného zákona je definována státní záruka za závazky EGAP vyplývající z pojištění se státní podporou.

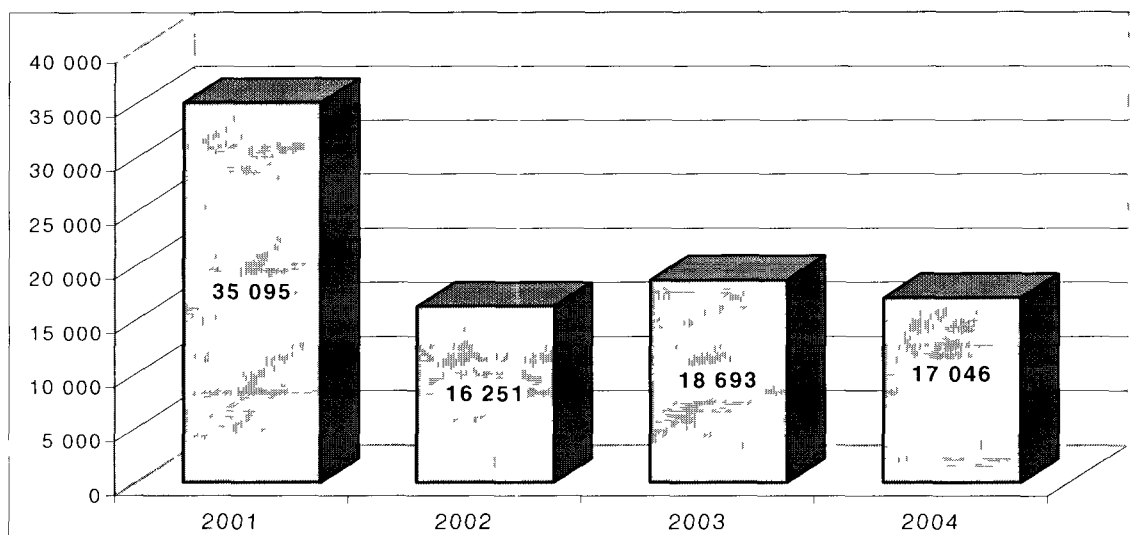
Vymezení rozsahu a forem státní podpory úvěrového pojištění odpovídá mezinárodním principům pro státní podporu vývozu definovaným v Konsensu OECD, které jsou převzaty též do Směrnic a Rozhodnutí Rady EU, a tím jsou závaznými pro členské země Evropské Unie.

### 1. Výsledky v pojištění se státní podporou v roce 2004

V roce 2004 EGAP pojistil se státní podporou úvěry, investice českých právnických osob a bankovní záruky v **celkovém objemu cca 17 mld. Kč. Předepsané pojistné** k 257 novým, spíše menším pojistným smlouvám dosáhlo v roce 2004 výše **281 mil. Kč.**

Graf č. 4

**Vývoj objemu úvěrů pojištěných se státní podporou v letech 2001 – 2004 (v mil. Kč):**



**Poznámka:** Hodnoty v grafu představují nominální pojistnou hodnotu pojistných smluv nově uzavřených v průběhu příslušného běžného roku.

Největší pojistná hodnota byla realizována prostřednictvím pojistných smluv pro krytí **krátkodobých dodavatelských úvěrů (typ B)**, které dosáhly hodnoty 4,3 mld. Kč, tj. více než 25 % z celkového objemu nově uzavřených smluv v roce 2004. Rozhodující podíl na tomto výsledku mělo pojištění vývozu uhlí na Slovensko pro kupujícího US Steel Košice. Mimořádný rozsah kontraktu a neochota dlužníka poskytovat obvyklý rozsah informací o svém hospodaření vylučuje tento kontrakt z možnosti pojišťovat jej na komerční bázi.

Poměrně častěji a ve větším rozsahu než v předcházejícím roce byly uzavírány pojistné smlouvy pro krytí **vývozních odběratelských úvěrů (typ D)**, a to mimo jiné i proto, že došlo k finalizaci několika pojistných případů, jejichž příprava byla zahájena již koncem roku 2003. Celkový objem nových pojistných smluv u tohoto typu pojištění dosáhl hodnoty 4,3 mld. Kč (tj. cca 25 % celkové objemu) a lze hovořit o mírném oživení ve využití tohoto produktu oproti minulým rokům. Objemově největší vývozy směřovaly do Ruska, Turecka, Srbska a Černé Hory, Tuniska, na Slovensko, Ukrajinu a na Kubu. Nejvýznamnějšími pojistnými případy jsou projekty v

oblasti technologie pro průmysl sklářský, dopravních prostředků, telekomunikace, energetiky, zemědělské technologie a strojírenství.

V roce 2004 EGAP zároveň poskytl aktivní zajištění dvěma zahraničním státním úvěrovým pojišťovnám, a to rakouské Kontrollbance a slovenské Eximbance, které pojišťovaly odběratelské úvěry poskytované pro financování kontraktů v Bulharsku a Turecku, zahrnující významný podíl českého zboží. Prostřednictvím režimu aktivního zajištění tak EGAP přebírá podíl na riziku nezaplacení celého obchodního případu, který odpovídá podílu českých dodavatelů na celém kontraktu.

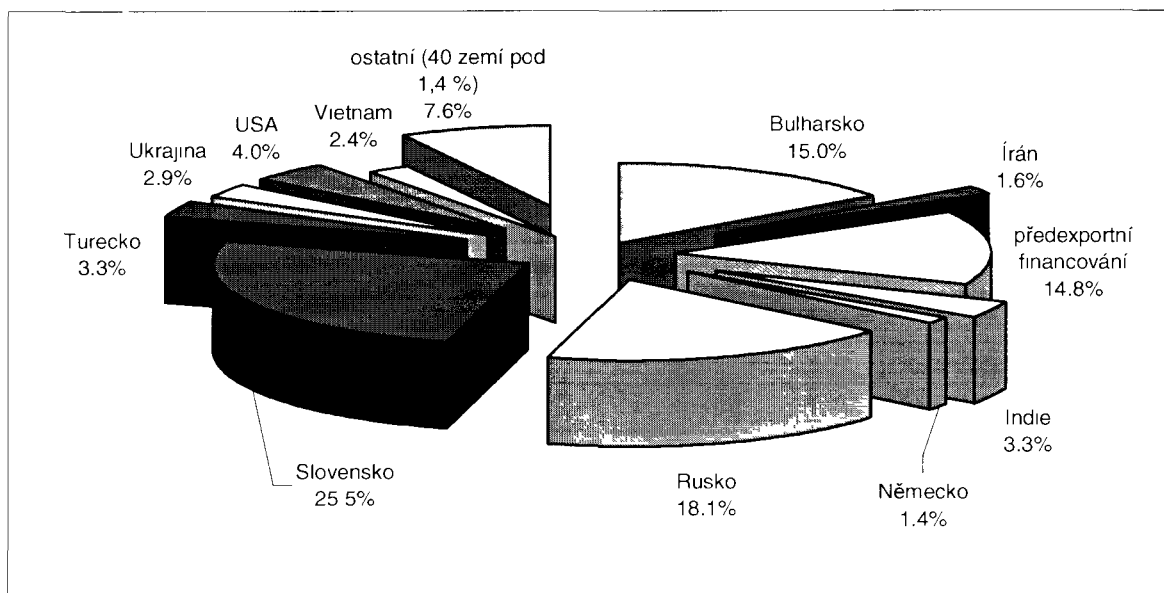
V oblasti **pojištění předexportních úvěrů (typ F)** bylo v roce 2004 uzavřeno 31 nových pojistných smluv, přičemž se jednalo spíše o menší obchodní případy – až na výjimky šlo o úvěry v objemu do 100 mil. Kč. Na celkovém objemu v roce 2004 nově uzavřených smluv se tento druh pojištění podílel 14,8 %.

V **pojištění investic do zahraničí (typ I)** pokračovalo pojišťování dalších etap investic, které byly započaty již v minulých letech; zejména šlo o investice v Bulharsku (vodní elektrárny), ve Vietnamu (kaolínka) a v Indii (montáž osobních automobilů).

**Pojištění bankovních záruk** dosáhlo v roce 2004 celkového objemu 2,2 mld. Kč a na jeho dosažení bylo nutné sjednat 103 pojistných smluv. Průběh roku 2003 právě v počtu nově uzavřených pojistných smluv opět potvrdil, že se jedná o velmi žádaný a potřebný pojistný produkt, ovšem s relativně nízkými pojistnými hodnotami jednotlivých případů a tím vyšším multiplikačním efektem těchto záruk. Pojištění bankovních záruk využívají především vývozci strojírenského zboží a investičních celků, od nichž jejich zahraniční partneři vyžadují poskytování bankovních záruk především za nabídku, za akontaci a za dobré provedení kontraktu. Pomocí tohoto pojištění získávají vývozci lepší přístup k zárukám vystavovaným pro tyto účely bankami, neboť pojistky EGAP slouží bankám jako kolaterální ručení za záruky. Vzhledem k tomu, že záruky pokrývají zpravidla pouze 5 až 25 % hodnoty vývozního kontraktu, který je zpravidla financován hotovými platbami bez pojištění, je celková hodnota takto podpořených vývozů několikanásobně vyšší než hodnota pojištěných záruk. Se 12,7% podílem na celkovém objemu nově uzavřených smluv bylo pojištění záruk pátým nejvýznamnějším produktem EGAP.

Graf č. 5

**Vývozní úvěry pojištěné se státní podporou v členění na jednotlivé země (1. 1. - 31. 12. 2004):**



V roce 2004 se podařilo udržet širokou teritoriální orientaci pojištění a rozložení pojištěných rizik. Se státní podporou byly pojištěny úvěry, investice českých právnických osob a bankovní záruky do celkem 51 zemí (v roce 2003 to bylo 46 zemí). Téměř 92 % tohoto pojištění směřovalo do 11 zemí, největší objem se soustředil na pojištění úvěrů v Rusku, na Slovensku a v Bulharsku.

Předexportní financování dosáhlo téměř 15% podílu na pojistné hodnotě nových pojistných smluv. Za celou dobu činnosti EGAP, tj. od roku 1992, pojistil EGAP vývozní úvěry do 87 různých zemí.

## **2. Fondy a rezervy na pojišťování se státní podporou**

Pro pojištění vývozních úvěrových rizik definovaných zákonem č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, v platném znění, byla ve státním rozpočtu na rok 2004 stanovena **pojistná kapacita 120 mld. Kč**. Vzhledem ke skutečnosti, že již na počátku roku předpokládaná výše pojistných fondů a rezerv k 31. 12. 2004 se ukazovala jako dostatečná pro krytí pojistné angažovanosti, nebyla dotace na jejich doplnění ze státního rozpočtu na rok 2004 vůbec požadována.

Celková výše fondů a rezerv dosáhla k 31.12. 2004 hodnoty 9 673 mil. Kč a plně kryla dosaženou pojistnou angažovanost při dodržení bezpečnostního poměru 9,5 % stanoveného vyhláškou ministerstva financí č. 278/1998 Sb., v platném znění. Skladbu zdrojů pro krytí pojistné angažovanosti ilustruje následující tabulka:

Tabulka č. 1

### **a) Přírůstky zdrojů na krytí pojistné angažovanosti na pojištění se státní podporou v jednotlivých letech**

(v mil. Kč)	Rok 1992-1998	Rok 1999	Rok 2000	Rok 2001	Rok 2002	Rok 2003	Rok 2004	Kumulované k 31.12.2004 <sup>*)</sup>
<b>Zdroje na krytí pojistné angažovanosti pojištění se státní podporou</b>	<b>7 257</b>	<b>1 123</b>	<b>638</b>	<b>1 071</b>	<b>939</b>	<b>-1 345</b>	<b>-10</b>	<b>9 673</b>
Z toho: roční vklad ze st. rozpočtu	4 276	0	647	0	0	0	0	4 923
tvorba z vlastních zdrojů	2 981	1 123	-9	1 071	939	-1 345	-10	4 750

### **b) Stavy zdrojů na krytí pojistné angažovanosti na pojištění se státní podporou (kumulativně):**

(v mil. Kč)	k 31. 12. 1998	k 31. 12. 1999	k 31. 12. 2000	k 31. 12. 2001	k 31. 12. 2002	k 31. 12. 2003	k 31. 12. 2004 <sup>*)</sup>
<b>Celkový stav zdrojů na krytí pojistné angažovanosti</b>	<b>7 257</b>	<b>8 380</b>	<b>9 018</b>	<b>10 089</b>	<b>11 028</b>	<b>9 683</b>	<b>9 673</b>
<b>Stav fondů na krytí pojištění se státní podporou celkem</b>	<b>5 213</b>	<b>5 297</b>	<b>5 430</b>	<b>5 672</b>	<b>6 018</b>	<b>5 151</b>	<b>5 669</b>
z toho:							
- vklady ze státního rozpočtu	4 276	4 276	4 923	4 923	4 923	4 923	4 923
- tvorba z vlastních zdrojů	937	1 021	507	749	1 095	228	746
<b>Stav technických rezerv na krytí pojištění se státní podporou celkem</b>	<b>2 044</b>	<b>3 083</b>	<b>3 588</b>	<b>4 417</b>	<b>5 010</b>	<b>4 532</b>	<b>4 004</b>
z toho:							
- rezerva na pojistná plnění	857	1 486	1 444	1 577	2 404	2 185	1 808
- rezerva na nezasloužené pojistné	1 172	1 584	2 117	2 778	2 540	2 237	2 029
- rezerva na pojistné slevy	15	13	27	62	66	104	112
- vyrovnávací rezerva	0	0	0	0	0	6	55

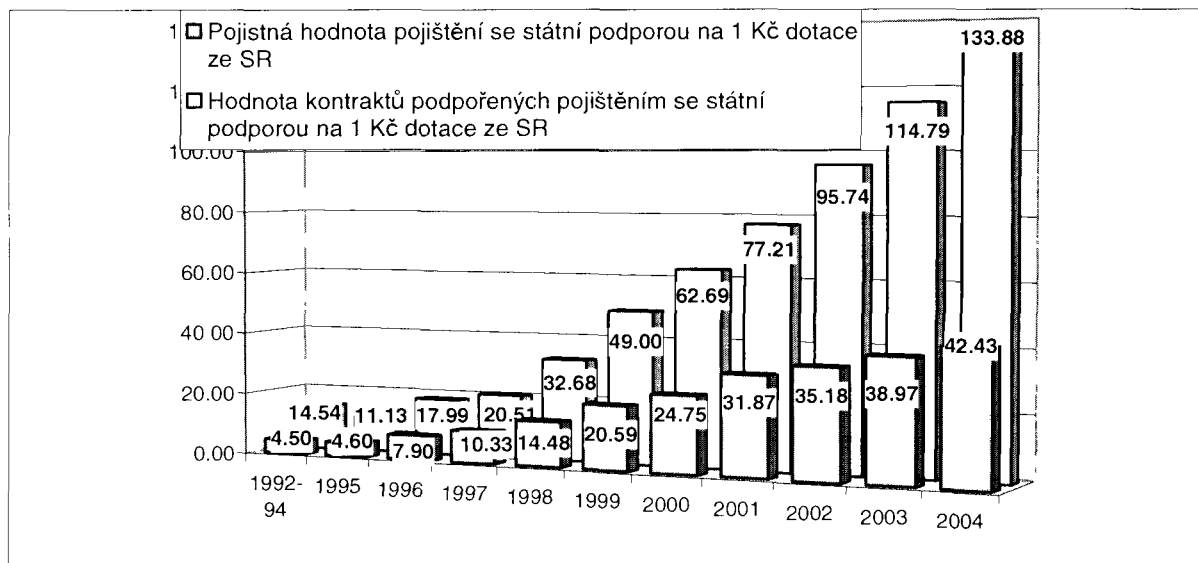
<sup>\*)</sup> bez přídělu ze zisku za rok 2004



Za uplynulých 13 let své činnosti získal EGAP formou vkladů ze státního rozpočtu do svých pojistných fondů na krytí pojištění se státní podporou celkem 4 923 mil. Kč, což znamená, že každá koruna rozpočtových vkladů umožnila pojistit 42,40 Kč nové pojistné hodnoty (v roce 2003 činil tento ukazatel téměř 39 Kč a v roce 2002 pak 35,18 Kč). S ohledem na skutečnost, že celková hodnota pojištěním podpořených vývozních kontraktů je vždy vyšší než vlastní pojištěná hodnota (u dlouhodobých úvěrů kryje EGAP maximálně 85 % hodnoty kontraktu, pojištěné záruky představují pouze 5 až 10 % hodnoty kontraktu), se multiplikační efekt využití rozpočtových zdrojů na podporu exportu prostřednictvím EGAP ještě dále zvyšuje (v roce 2004 tak připadalo na 1 Kč z rozpočtových zdrojů celkem zhruba 133,90 Kč pojištění se státní podporou umožněných obchodních kontraktů, v roce 2003 to bylo 114,80 Kč). Vývoj uvedených poměrů ilustruje následující graf:

graf č. 6

**Pojistná hodnota a hodnota kontraktů podpořených pojištěním se státní podporou na 1 Kč vkladů ze státního rozpočtu (v Kč):**

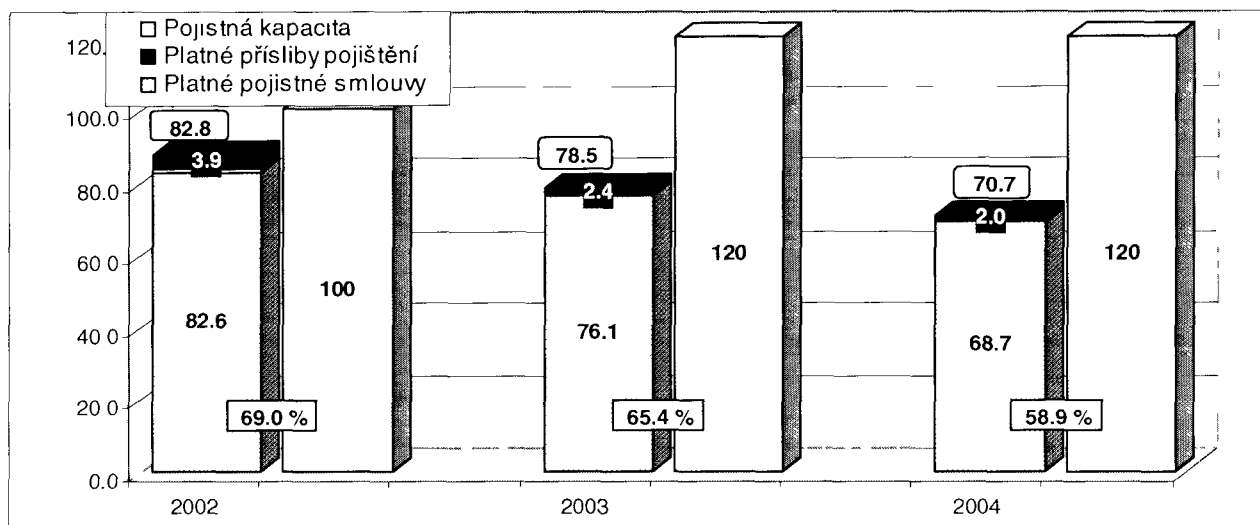


### **3. Pojistná angažovanost a využití pojistné kapacity v roce 2004**

**Pojistná angažovanost k 31. 12. 2004 činila 70,7 mld. Kč, z toho 68,7 mld. Kč představovaly pojistné smlouvy a 2 mld. Kč přísliby pojištění. Pojistná kapacita (120 mld. Kč) tak byla využita na cca 58,9 %**

**Ukazatel pojistná angažovanost** je definován v souladu s § 2 písm. s) zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, v platném znění. Pojistná angažovanost představuje „*souhrn hodnot pojištěných vývozních úvěrových rizik z uzavřených pojistných smluv v nominální výši včetně úroků a smluvních poplatků a ze zajišťovací činnosti, snížený o hodnotu rizik, která již zanikla, a hodnot smluv o příslibu pojištění ve výši 50 % jejich nominální hodnoty*“.

**Srovnání pojistné angažovanosti (určené pro výpočet pojistné kapacity) a stavu pojistné kapacity k 31. 12. běžného roku (v mld. Kč):**

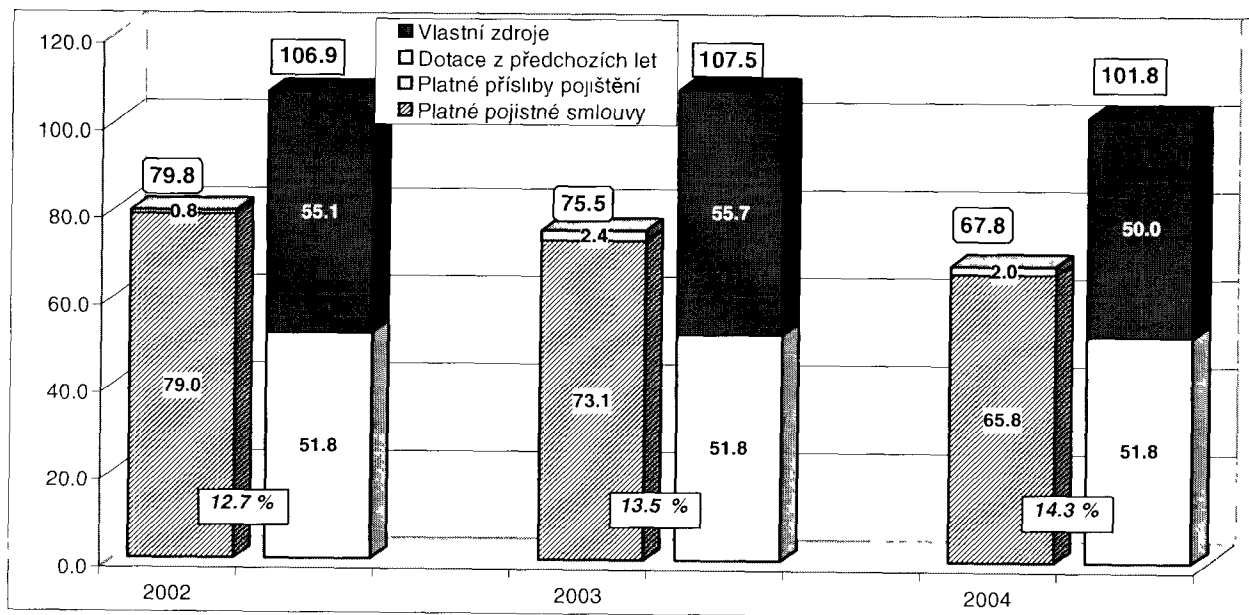


**Poznámka:** hodnoty uvedené v zaoblených rámečcích nad levým sloupcem představují celkovou pojistnou angažovanost, v rámečcích dole je uvedeno procento využití pojistné kapacity.

V souladu s ustanovením § 4 Vyhlášky MF č. 278/1998 Sb., v platném znění, musí EGAP udržovat pojistné fondy a rezervy v minimálně 9,5% výši pojistné angažovanosti snížené o pojistnou angažovanost krytou pasivním zajištěním, tj. o hodnotu krytou smlouvami o zajištění uzavřenými se zahraničními státními úvěrovými pojišťovnami. Jednalo se především o zajišťovací smlouvu s Eximbankou SR, jejímž prostřednictvím se zajišťuje slovenský podíl na projektu Shen Tou.

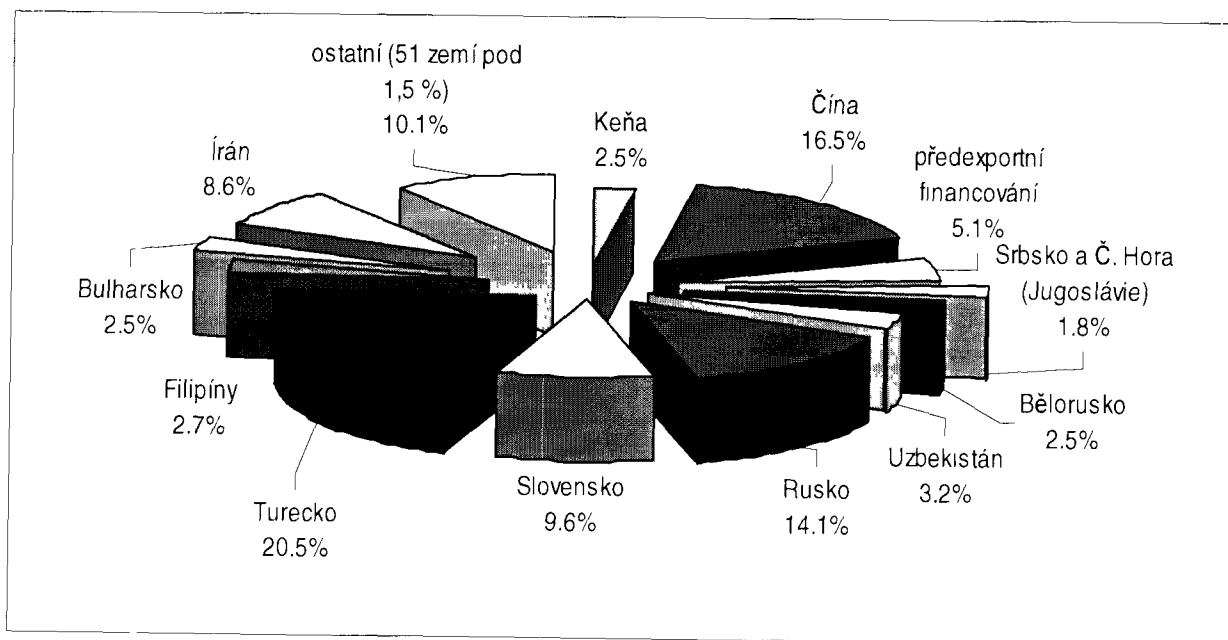
Pojistná angažovanost, kterou je EGAP povinen krýt svými pojistnými fondy a rezervami, dosáhla k 31. 12. 2004 souhrnné výše 67,8 mld. Kč. **Pojistné fondy a rezervy** dosáhly k 31. 12. 2004 výše 9 673 mil. Kč, takže pojistná angažovanost byla k tomuto datu plně kryta vlastními zdroji EGAP a tudíž i bez požadavků na zdroje ze státního rozpočtu.

**Vývoj pojistné angažovanosti (snížené o pasivní zajištění) a její krytí pojistnými fondy a rezervami k 31. 12. běžného roku (v mld. Kč):**



**Poznámka:** hodnoty uvedené v zaoblených rámečcích nad levým sloupcem představují celkovou pojistnou angažovanost nad pravým pak celkovou hodnotu krytí pojistnými fondy a rezervami společnosti, členěnými na část krytou pojistnými fondy a rezervami tvořenými z vlastních zdrojů (tj. z přijatého pojistného a z rozdělení zisku) a na část krytou zdroji ze státního rozpočtu. V rámečcích dole je uvedeno procento krytí dosažené pojistné angažovanosti pojistnými fondy a rezervami společnosti.

**Pojistná angažovanost v členění podle zemí k 31. 12. 2004:**



## D. Komerční pojištění

Významnou složkou činnosti EGAP je i komerční pojištění, sloužící vývozcům vyvážejícím na úvěr kratší než dva roky do zemí, kde lze účinně vymáhat pohledávky na základě fungujících zákonů o konkursu a vyrovnání. Dle platných Směrnic a dalších regulačních opatření Evropské Unie jsou taková rizika považována za pojistitelná a zajistitelná na komerční bázi, proto je u pojištění těchto rizik zakázána státní podpora. EGAP má pro tento typ pojištění uzavřeny zajistitelské smlouvy s předními zahraničními komerčními zajišťovateli, a **provozuje jej již od počátku své činnosti na komerční bázi a bez jakékoli angažovanosti státního rozpočtu České republiky nebo jiné formy státní podpory.** Pro podporu vývozu do zemí Evropské Unie lze prakticky využít pouze komerční pojištění a prudký nárůst tohoto pojištění v roce 2004 podpořil vysoký přírůstek českého vývozu do této oblasti související se vstupem ČR do Evropské Unie.

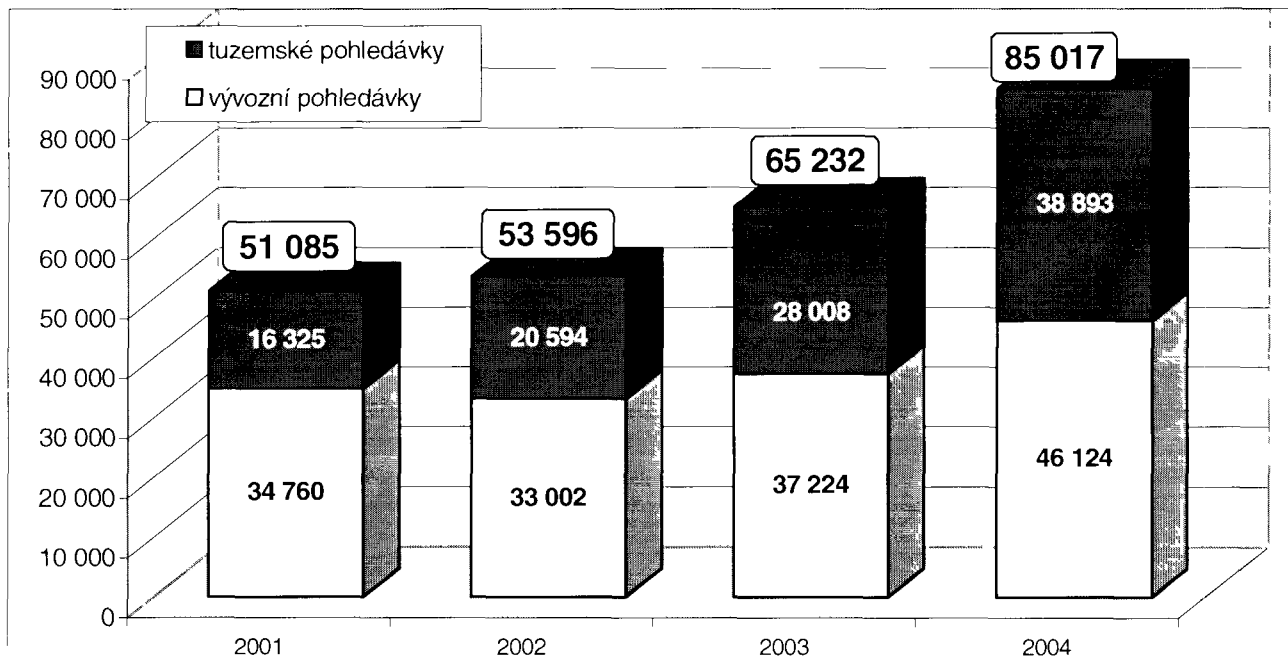
Na komerční bázi byly v roce 2004 pojištěny vývozní i tuzemské pohledávky v celkové hodnotě 85 mld. Kč (tj. cca 30% meziroční nárůst), **předepsané pojistné dosáhlo hodnoty 278 mil. Kč.**

V průběhu roku 2004 bylo podepsáno celkem 166 nových pojistných smluv a v platnosti bylo k 31. 12. 2004 celkem 818 pojistných smluv.

Nárůst komerčního pojištění v uplynulých letech ilustruje následující graf:

Graf č. 10

**Objem komerčně pojištěného vývozu v letech 2001 – 2004 (v mil. Kč) :**



Zatímco úvěrové pojištění se státní podporou poskytuje pouze EGAP na základě zákona č. 58/1995 Sb., v komerčním úvěrovém pojištění dochází k diverzifikaci českého pojistného trhu. V roce 2004 na něm vedle EGAP působily ještě Euler Hermes ČESCOB a Atradius. Přes zesilující konkurenční tlak posílil v roce 2004 EGAP svoje vedoucí postavení na českém trhu krátkodobého komerčního pojištění a zvýšil svůj podíl na předepsaném pojistném z cca 49% v roce 2003 na cca 55 % v roce 2004. Tyto úspěchy lze považovat za důsledek intenzivního marketingu, rozšíření a urychlení služeb zákazníkům, především zavedení přímého elektronického přístupu klientů

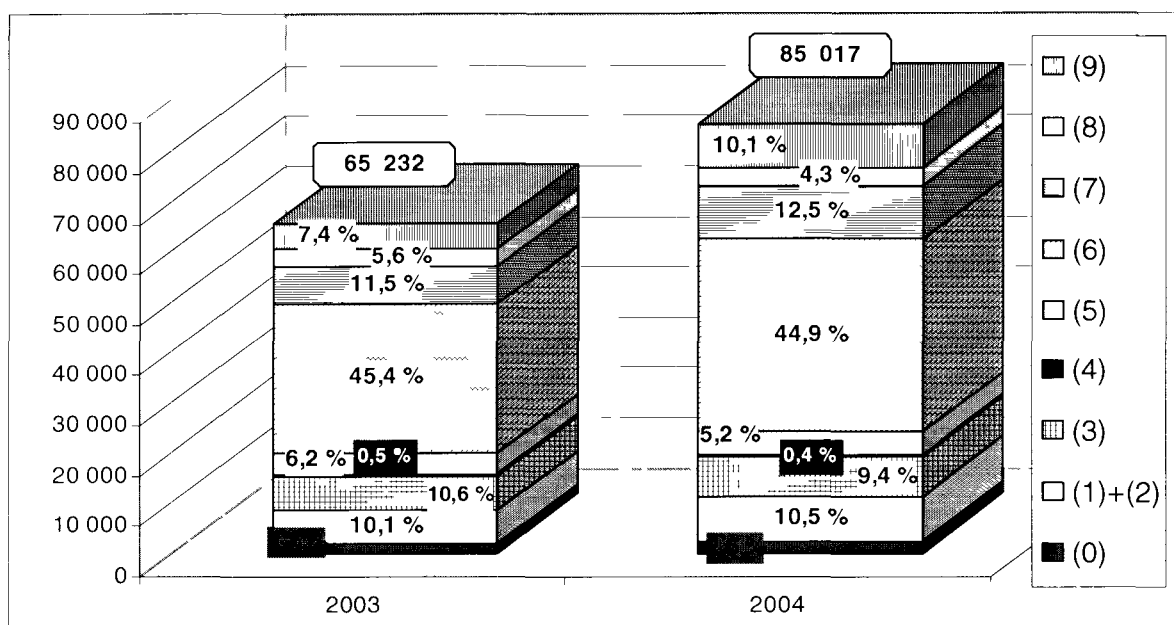
do databáze EGAP i do rozsáhlé mezinárodní databáze dlužníků, kterou EGAP sdílí s partnerskými úvěrovými pojišťovnami v rámci sdružení Credit Alliance.

**Komoditní struktura komerčního pojištění** zůstala v roce 2004 podobná jako v roce 2003, a to i přes výrazný nárůst jeho celkového objemu. Dominantními zůstaly, stejně jako v předchozích letech, skupiny 6 SITC – Tržní výrobky podle druhu materiálu (téměř 45% podíl a zároveň největší meziroční hodnotový nárůst o cca 8,5 mld. Kč) a 7 SITC – Stroje a přepravní zařízení, které dohromady představovaly cca 57 % veškerého komerčního pojištění v roce 2004. Hranici 10% podílu na celkovém obrátu dosáhla ještě skupina 2 SITC- Surové materiály, nepožitelné s výjimkou paliv a skupina 9 SITC - Komodity a předměty obchodu jinde nezatříděné.

Vývoj relací v komoditní struktuře pohledávek pojištěných proti krátkodobým komerčním rizikům ilustruje následující graf.

Graf č. 11

**Vývoj objemu komerčního pojištění vývozu členěný podle komoditních tříd SITC v roce 2003 – 2004 (v mil. Kč):**



- |  |   |
|--|---|
| 0 Potraviny a živá zvířata                       | 5 Chemikálie a příbuzné výrobky                 |
| 1 Nápoje a tabák                                 | 6 Tržní výrobky tříděné podle druhu materiálu   |
| 2 Surovin s výjimkou paliv                       | 7 Stroje a přepravní zařízení                   |
| 3 Neroztatná paliva, maziva a příbuzné materiály | 8 Různé průmyslové výrobky                      |
| 4 Živočišné a rostlinné oleje, tuky, vosky       | 9 Komodity a předměty obchodu jinde nezatříděné |

## **E. Pojišťování malých a středních podniků**

Podpora vývozu malých a středních podniků (MSP) se v rámci působnosti EGAP soustřeďuje především do oblasti komerčního pojištění. Důvodem je charakter výroby těchto podniků, kde převažuje spotřební zboží, materiály, polotovary a součástky, pro které je charakteristické využívání krátkodobých úvěrů. Pro toto rozlišení bylo použito kritérium používané v ČR od 1. 1. 2000, které odpovídá metodice EU.

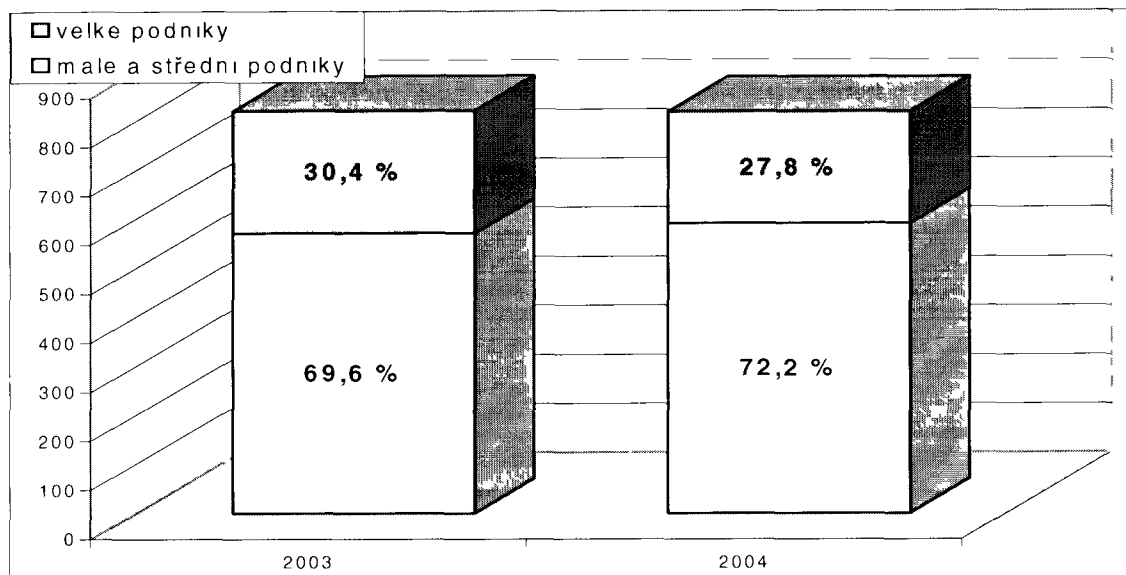
Z dosažených výsledků v komerčním pojištění vyplývá, že podíl malých a středních podniků na celkovém počtu klientů vzrostl za celý rok 2004 na 72,2 % (v roce 2003 se jednalo o 69,6 % a v roce 2002 o 68,5 %). Na celkovém objemu komerčně pojištěných pohledávek dosáhl podíl

pojištění pro malé a střední podniky cca 19,6 %, přičemž hodnota těchto pojistek ve srovnání s rokem 2003 narostla o 24,6%. Z uvedených údajů je zřejmé, že segment MSP je komerčně relativně málo výnosný, na druhé straně náklady pojištění u tohoto segmentu zpravidla převyšují výnosy. Tyto podniky vyžadují zvláštní pozornost a dodatečné náklady při administraci pojištění, neboť EGAP jim svým pojištěním poskytuje významné služby řízení jejich úvěrového portfolia (credit management), které má pro MSP řadu specifík. EGAP proto nabízí malým a středním podnikům modifikované pojišťovací produkty, které tato specifika zohledňují a umožňují jim sjednat pojištění za cenově přijatelných podmínek. Dodatečné náklady spojené se službami pro MSP jsou hrazeny z výnosů z jiných segmentů trhu.

Graf č. 12

### Struktura komerčně pojištěných podniků podle jejich velikosti v roce 2003 a 2004:

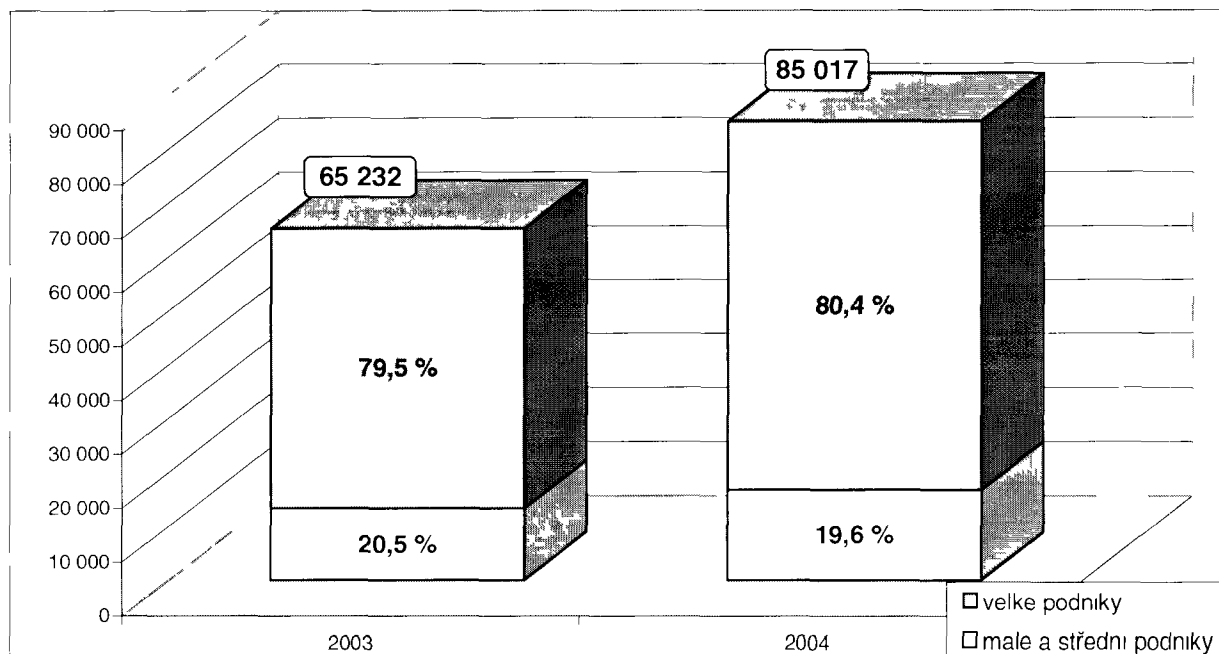
(podle metodiky EU); (počet podniků; váha v %):



Graf č. 13

### Struktura komerčního pojištění podle objemu pojištění v roce 2003 a 2004:

(podle metodiky EU); (v mil. Kč; váha v %):



## **F. Likvidace pojistných událostí a vymáhání pohledávek**

**Za celý rok 2004 EGAP vyplatil souhrnná pojistná plnění ve výši 850 mil. Kč. Z uvedené částky připadalo 739 mil. Kč (tj. cca 87 %) na pojistná plnění u pojištění se státní podporou, zahrnující především velké pojistné události související s předexportním financováním výroby pro vývoz na Filipíny a s vývozy do Ruska a Srbska.**

V komerčním pojištění byla v roce 2004 vyplacena pojistná plnění ve výši 111 mil. Kč, což představuje jen nepatrné překročení (o 8 mil. Kč) jejich výše v roce 2003.

Zároveň se EGAP v roce 2004 podařilo **vymoci pohledávky** v dosud největším objemu 466 mil. Kč, z toho 449 mil. Kč u pojištění se státní podporou a 17 mil. Kč v komerčním pojištění. Výši vymožených pohledávek u pojištění se státní podporou významnou měrou ovlivnilo vymožení pohledávky z velké pojistné události související s vývozem zařízení pro Elektrárnu Kolubara v Srbsku.

V průběhu roku 2004 se ve spolupráci s pojištěnými dařilo i nadále předcházet ztrátám a minimalizovat možné škody **zábrannou činností**, která významnou měrou ovlivnila konečnou výši vyplacených pojistných plnění; v roce 2004 bylo zabráněno škodám v souhrnné hodnotě 291 mil. Kč.

## **G. Výsledky hospodaření společnosti**

Hospodaření EGAP se v roce 2003 řídilo obecně platnými pravidly pro pojišťovny ve smyslu zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů, a dále též navazujících předpisů, týkajících se tvorby a používání rezerv v pojišťovnách.

Všechny finanční zdroje společnosti (základní jmění, povinný zákonný rezervní fond, rezervy a fondy pro pojištění komerčních i vývozních úvěrových rizik) jsou součástí jmění EGAP a výnosy z nich jsou součástí hospodářského výsledku společnosti.

Samostatný režim má hospodaření s rezervami a fondy pro pojištění vývozních úvěrových rizik definovaných zákonem č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, v platném znění, (tj. teritoriálních rizik a tržně nezajistitelných komerčních rizik), jejichž tvorba a použití se řídí samostatnou vyhláškou ministerstva financí č. 278/1998 Sb. Uvedené rezervy a fondy jsou dle těchto předpisů tvořeny:

- příjmy z pojistného;
- příděly z rozdělení hospodářského výsledku (zisku) společnosti;
- dotacemi ze státního rozpočtu.

Rezervy a fondy pro pojištění vývozních úvěrových rizik mají v hospodaření společnosti zvláštní postavení, neboť kromě zabezpečení finanční soběstačnosti společnosti slouží zároveň jako nárazníková rezerva pro státní rozpočet, který ve smyslu § 8, odst. 1 uvedeného zákona ručí za závazky EGAP z titulu pojištění vývozních úvěrových rizik. Výše uvedený systém hospodaření EGAP umožňuje jednoznačně sledovat jednak rozsah zdrojů poskytovaných společnosti ze státního rozpočtu, jednak míru jejich využívání pro podporu exportu a v neposlední řadě též efektivitu vlastního hospodaření pojišťovací společnosti.

Tento způsob „samofinancování“ v pojištění se státní podporou, který je již řadu let uplatňován v hospodaření EGAP, se v současnosti stal závazným pravidlem pro systém státní podpory pojištění a financování exportu v zemích Evropské Unie a OECD. V řadě členských zemí dochází proto v současnosti k přeměně dosavadních státních agentur s rozpočtovým hospodařením na korporace s vlastním kapitálovým vybavením, které fungují na podobných principech jako EGAP.

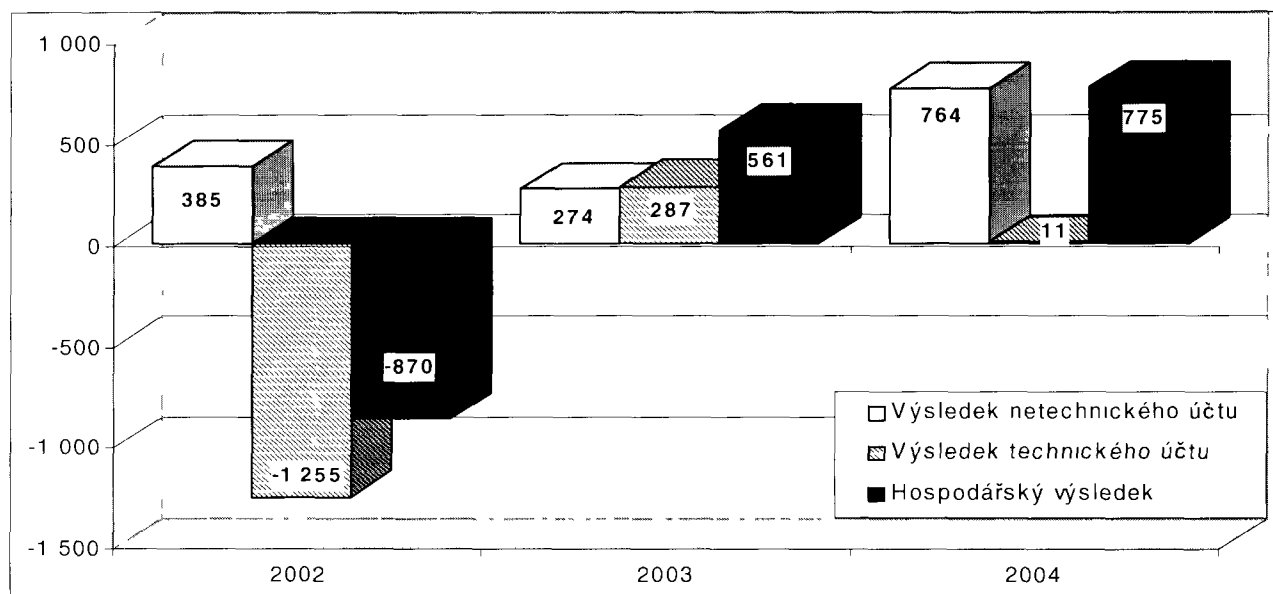
Hospodářský výsledek se vyvíjel následujícím způsobem:

(v mil. Kč)	Skutečnost 2002	Skutečnost 2003	Skutečnost 2004	04/03 (v %)
Výnosy	2 661	2 668	3 047 394	114,2
Náklady	3 531	2 107	2 272 102	107,8
Hospodářský výsledek	- 870	+ 561	+ 775 292	138,3

*Poznámka: celkové náklady a výnosy uvedené v tabulce jsou očištěny o účetní náklady a výnosy z termínovaných obchodů s cennými papíry*

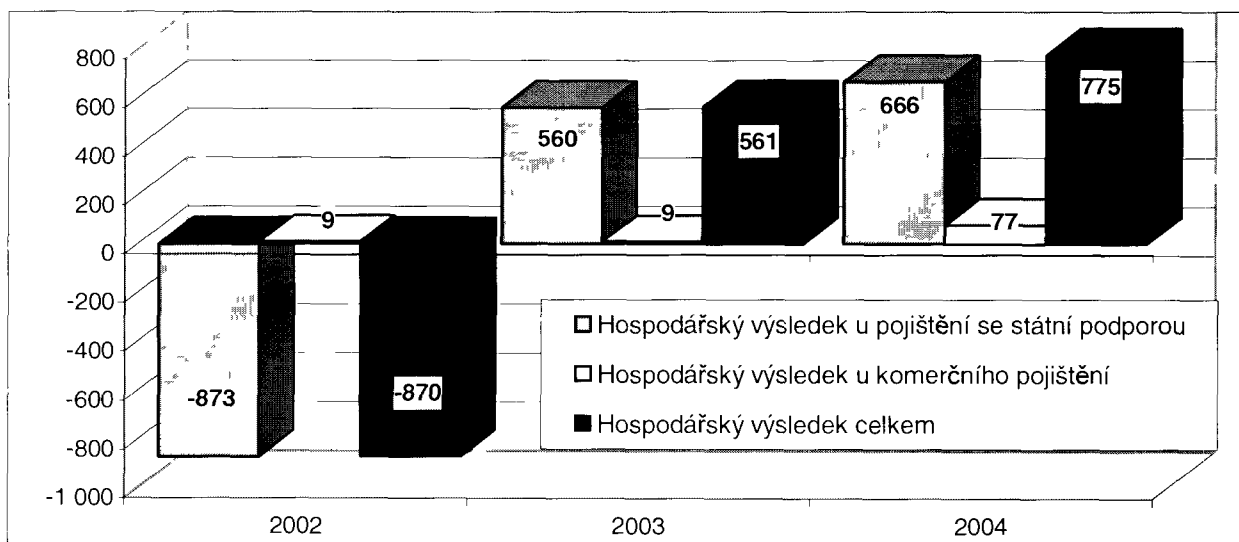
Graf č. 14

Vývoj výsledků technického a netechnického účtu společnosti (v mil. Kč):



Graf č. 15

Členění hospodářského výsledku na pojištění se státní podporou a na komerční pojištění (v mil. Kč) :



*Poznámka: do hodnoty celkového hospodářského výsledku jsou zahrnuty neklíčovatelné daňové náklady.*



**Z hlediska finančního hospodaření** patřil rok 2004 mezi nejúspěšnější léta činnosti společnosti. **Za účetní období 2004** dosáhl EGAP **zisku ve výši 775 mil. Kč**. Jedná se o dosud nejvyšší realizovaný zisk za dobu působení společnosti na českém pojistném trhu. Dosažený zisk byl ovlivněn výbornými výsledky jak technického, tak i netechnického účtu.

K příznivému výsledku technického účtu přispěla zejména úspora nákladů na pojistná plnění. V průběhu roku 2004 se podařilo do značné míry zabránit očekávaným plněním vyplývajícím z avizované výše škod, čímž současně poklesly nároky na tvorbu rezervy na pojistná plnění.

Další skutečností, která zásadně ovlivnila výši technických rezerv byl posilující kurs koruny, díky němuž došlo jen z titulu kurzových rozdílů ke zvýšení zisku o 190 mil. Kč. Na pozitivním výsledku technického účtu se v neposlední řadě podílela i úspora čisté výše provozních nákladů v důsledku neustálé snahy společnosti racionalizovat pracovní postupy a důsledně dodržovat úsporná opatření.

Současně společnost docílila oproti předpokladu i podstatně vyššího zisku na netechnickém účtu, a to hlavně výnosem z úspěšně vymožené pohledávky v Srbsku ve výši 432 mil. Kč.

Uvedený příznivý vývoj se týkal obou druhů pojištění, neboť vysokou ziskovost společnost zaznamenala jak u pojištění se státní podporou, tak i v komerční pojištění.

## **H. Mezinárodní vztahy společnosti**

Rok 2004 byl druhým rokem, kdy se představitelé EGAP jako zástupci České republiky pravidelně zúčastňovali měsíčních jednání **Skupiny pro vývozní úvěry Rady Evropské unie** v Bruselu, která slouží k výměně zkušeností všech členských zemí EU při aplikaci oficiální podpory vývozu a ke sladění jejich postupu v tzv. Konsensu OECD. Představitelé EGAP se v roce 2004 připojili k neformální iniciativě zástupců státních úvěrových pojišťoven členských zemí EU, kteří v rámci této pracovní skupiny usilují o změnu pravidel pro pojištění malých a středních podniků tak, aby bylo možno tomuto pojištění poskytovat státní podporu na krytí negativních dopadů komerčního pojištění pro segment MSP do hospodaření pojišťoven.

Představitelé EGAP dále participují na jednání skupiny účastníků Konsensu OECD, na kterých je po vstupu země do Evropské Unie Česká republika zastupována Evropskou komisí jako kolektivním členem Konsensu OECD. Účast v obou jednáních je důležitá především z hlediska koordinace postupů a prosazování národních zájmů ČR na úrovni EU a jejím prostřednictvím i v Konsensu OECD, který má charakter džentlmenské dohody. Na úrovni Evropské unie se Konsensus OECD stal plnohodnotnou součástí legislativy a je pro členské země a jejich systémy státní podpory exportu právně závazný.

Pracovní skupina pro vývozní úvěry a úvěrové garance obchodního direktorátu OECD (Exportní skupina OECD) se v roce 2004 zabývala především omezením negativních vlivů oficiálně podporovaných vývozu na životní prostředí v přijímajících zemích, a dále zamezením podplácení zahraničních úředníků při mezinárodních obchodních transakcích a tzv. neproduktivních výdajů, tedy snahou oficiálně nepodporovat do nejchudších a vysoce zadlužených zemích vývozy, které nepřispívají k jejich ekonomickému růstu.

V rámci boje proti úplatkářství zahraničních úředníků při oficiální podpoře vývozu připravila ČR společně s Belgií a Německem další zdokonalení tzv. Akčního prohlášení o úplatkářství a oficiálně podporovaných úvěrech, které předložily listopadovému zasedání Exportní skupiny OECD. Toto prohlášení představuje závazek členských zemí OECD, že jejich vývozci se při získávání zahraničních kontraktů nebudou uchýlovat k podplácení osob, důležitých z hlediska získání těchto kontraktů a v případě prokázání protiprávních postupů bude oficiální podpora vývozu odňata.

V Bernské unii pokračuje EGAP v aktivním zapojení do všech tří výborů (výbor pro krátkodobé vývozy, pro středně a dlouhodobé vývozy a výbor pro investice), participuje i v pravidelných zasedáních Pražského klubu, který sdružuje exportní úvěrové agentury především ze zemí, kde úvěrové pojištění ještě není vyvinuto natolik, aby tyto země mohly být přijaty za členy Bernské unie. EGAP byl iniciátorem a zakládajícím členem Pražského klubu a zůstal jeho členem, přestože je už delší dobu plnohodnotným členem Bernské unie. V Pražském klubu vystupuje EGAP jako zkušený partner, který se různými formami dělí o své zkušenosti s méně rozvinutými úvěrovými pojišťovnami.

V komerčním pojištění byl EGAP v roce 2004 v rámci sdružení pojišťoven CreditAlliance první pojišťovnou, která vyvinula vlastní systém elektronické komunikace s klienty a dokázala jej propojit s databází rizik nazývanou Common Risk System, obsahující informace o 44 milionech podnikatelských subjektů z celého světa. Realizací uvedeného projektu propojení databází EGAP nabídl svým klientům srovnatelné podmínky pojištění, které mají společnosti např. v sousedním Německu nebo Rakousku.

## **I. Certifikát systému managementu jakosti ISO 9001:2000**

Dodržování procesu řízení kvality a jeho potvrzování prostřednictvím certifikátu kvality ISO se postupně stává samozřejmostí ve všech ekonomických oblastech včetně finančních. Orientace na kvalitu služeb se proto stala prioritou i pro Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. Z tohoto důvodu představenstvo společnosti rozhodlo již v prosinci 2003 zavést a následně udržovat v EGAP systém managementu jakosti podle mezinárodní normy ISO 9001:2000.

Prověrku dokumentace systému řízení jakosti, předaudit a auditu pro certifikaci shody systému jakosti s normou ISO 9001:2000 provedla společnost SGS Czech Republic, s.r.o., která v České republice zastupuje organizaci SGS SA, Systeme & Services Certification, Switzerland.

**Dne 3. ledna 2005 byl Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a.s. udělen Certifikát systému managementu jakosti ISO 9001:2000 pro komerční pojištění i pro pojištění se státní podporou a pro související činnosti a služby.**

Předmětem certifikace je „Pojištění krátkodobých vývozních a tuzemských pohledávek, středně a dlouhodobých vývozních úvěrů, úvěrů na předexportní financování, bankovních záruk a investic proti rizikům nezaplacení a nesplnění kontraktu a služby související se správou úvěrů“, tj. všechny základní činnosti a procesy EGAP související jak s pojištěním se státní podporou, tak i s komerčním pojištěním a dále všechny související služby, jako je likvidace pojistných událostí a vymahání pohledávek, tak i technická a programová podpora ze strany útvarů výpočetní techniky, systém dodatečného vzdělávání pracovníků EGAP apod.

Certifikát zavazuje EGAP dále zlepšovat své služby nabízené klientům, pravidelně přezkoumávat svůj systém managementu jakosti a prokazovat to při pravidelných auditech certifikačnímu orgánu.

EGAP se získáním certifikátu ISO zařadil mezi ty poskytovatele finančních služeb, kteří svým klientům, tj. českým vývozcům a podnikatelům, zaručují kvalitu svých služeb při jejím neustálém zlepšování. Výsledky, které ve své činnosti dosáhl EGAP v roce 2004 prokazují, že usilí o maximální kvalitu služeb a orientaci na potřeby klientů se setkal s pozitivním ohlasem.

**Představenstvo a dozorčí rada společnosti pracovaly k 31. 12. 2004 v tomto složení:**

**Představenstvo EGAP:**

**předseda:** Ing. Ladislav Zelinka, Ph.D. - MF

**1. místopředseda:** Ing. Václav Petříček, CSc. - MPO

**2. místopředseda:** Ing. Pavol Parížek - generální ředitel EGAP

**členové:**

Ing. Vlastimil Gejdoš, CSc. – MPO

Ing. Tomáš Husák – MZV

Ing. Karel Venera – MZe

Ing. Milena Horčicová, CSc. - MF

Ing. Josef Tauber - generální ředitel ČEB

Ing. Karel Šimsa - náměstek generálního ředitele EGAP

**Dozorčí rada EGAP:**

**předseda:** Ing. Martin Tlapa, MBA – MPO

**místopředseda:** Ing. Jiří Šiman - MF

**členové:**

Ing. Helena Knížková – MZV

Bc. Petr Krejčí – Mze

Ing. Pavel Klaban - EGAP

Ing. Ladislava Soukupová - EGAP